

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
доктору наук з державного управління
СУРАЙ І. Г.

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА
доктора наук з державного управління, професора
Бобровської Олени Юріївни
на дисертаційне дослідження Пронь Лесі Михайлівни
«Організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним
розвитком регіону», представлену до захисту
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

*Актуальність теми дисертаційної роботи, її зв'язок із науковими
програмами, темами*

Сучасний стан української економіки характеризується мінливістю та непередбачуваністю, що пов'язані з впливом внутрішніх та зовнішніх чинників, які визначають як загальну спрямованість, так і виступають підґрунтям для утворення проблем різної глибини, що супроводжують країну. Традиційні методи державного управління в цих умовах показують свою недостатню ефективність і потребують розробки нових управлінських інструментів і інституціональних умов організації управління зростанням економіки, що ідентифікують нові інноваційні технології в діяльності органів виконавчої влади і впровадження нових механізмів управління соціально-економічним розвитком. Оновлення та адаптація організаційно-правових механізмів управління стає необхідним у відповідь на зміни у національному та міжнародному законодавстві. Регіональні особливості, що включають економічні, соціальні та культурні відмінності, повинні бути враховані у формуванні національної інвестиційної політики. Прозорість та підзвітність у діяльності органів публічного управління стає ключовою. Таким чином, ефективне управління інвестиціями на державному та регіональному рівнях вимагає застосування дієвих інструментів публічного управління, які повинні бути адаптовані до конкретного типу регіону. Сучасні умови зажадають ідентифікації ефективних засобів публічного управління для залучення інвестиційних ресурсів, що сприятиме соціально-економічному розвитку окремих територій та держави загалом. З огляду на це, *актуальність* теми дослідження, обраної Л. М. Пронь, не викликає сумнівів.

Дисертаційна робота висвітлює наукові дослідження автора, отримані в процесі реалізації науково-дослідної роботи Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника: «Теоретико-методологічні та прикладні засади розроблення і функціонування інноваційних механізмів публічного управління та адміністрування» (номер державної реєстрації 0120U100494), що виконувалася на кафедрі управління та бізнес-адміністрування. Внесок здобувача полягає у розробці концептуальних підходів до формування та функціонування комплексної моделі шляхом реалізації організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Обґрунтованість і достовірність отриманих наукових результатів підтверджується опрацюванням достатньої кількості наукових праць за темою дослідження, нормативно-правової бази (190 найменувань, з них 17 – англійською мовою), а також використанням достатнього комплексу методів наукового дослідження, апробацією наукових результатів на 23 науково-практичних конференціях, публікаціями у наукових фахових виданнях.

Структурно рукопис дисертації Л. М. Пронь складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 208 стор. Дисертація містить 11 таблиць, 37 рисунків, 11 додатків (на 15 стор.).

В дисертаційному дослідженні узагальнено наукові підходи до визначення ключових аспектів організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, розкриваючи сутність таких понять як «інвестиційний розвиток регіону», «механізми публічного управління» та «організаційно-правовий механізм». Визначено, що інвестиційний розвиток регіону варто розглядати як процес, що залежить від соціально-економічних та природно-географічних факторів, з можливістю вдосконалення через інновації (стор. 39–40). Було описано структуру організаційно-управлінського механізму публічного управління, включаючи роль Міністерства економіки, фінансів та інших органів влади. Рекомендовано створення Ради омбудсмана на регіональному рівні для забезпечення прозорості і взаємодії між різними учасниками інвестиційного процесу. Удосконалено модель нормативно-правового механізму для публічного управління інвестиціями, з акцентом на необхідності модернізації стратегічного

планування та законодавчого регулювання (стор. 133). Підкреслено важливість інтеграції законів, стратегій та програм інвестиційного розвитку.

В роботі розглянуто законодавче забезпечення в контексті нормативно-правового механізму, виділяючи дві основні групи законодавчих актів, що відображають тенденції та особливості регулювання інвестиційного розвитку регіону. Розроблено комплексну модель організаційно-правового механізму для публічного управління інвестиціями, визначивши ролі державних органів у цьому процесі (стор. 54). Модель відзначається поєднанням нормативно-правових та організаційно-управлінських аспектів, що сприяє ефективності інвестиційного розвитку. Проаналізовано ефективність застосування організаційно-правового механізму, використовуючи параметри, як-от стратегічні документи, інвестиційні підрозділи, співпраця між органами влади та громадськістю, а також зростання інвестицій (стор. 94–115). Виявлено слабкі сторони у застосуванні цього механізму, включаючи недосконале законодавство, неефективну координацію та відсутність стимулів для інвесторів (стор. 142).

Авторкою покращено модель організаційно-управлінського механізму, запропонувавши цілеспрямоване поєднання різних методів управління, функціональних підсистем для забезпечення ефективного моніторингу, планування та контролю інвестиційного розвитку (стор. 156). Визначено ключові напрями та етапи відновлення інвестиційного потенціалу після військових конфліктів, рекомендуючи етапи відновлення інфраструктури, державне страхування інвестицій та розвиток індустріальних парків (стор. 70). Підкреслено важливість комплексного підходу до стимулювання інвестиційного розвитку в регіонах.

Обґрунтованість наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації забезпечені побудовою адекватної структурно-логічної схеми дослідження, за якою кожен наступний розділ чи підрозділ органічно пов'язаний з попереднім і доповнює його та професійним вирішенням здобувачкою низки наукових, поставлених завдань в дослідженні, що сприяло реалізації поставленої мети дослідження – наукове обґрунтування пропозицій з удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону. Це знайшло відображення в структурі, основних положеннях роботи, сформульованих авторкою та науковою новизною отриманих результатів. Загальні висновки дисертації є достатньо обґрунтованими, а пропозиції мають практичну значущість. Оформлення дисертації виконано з дотриманням чинних вимог.

Наукова новизна отриманих результатів дисертаційного дослідження

Безперечною новизною роботи є те, що авторкою *вперше* створено модель організаційно-правового механізму для публічного управління інвестиційним розвитком регіону, інтегруючи нормативно-правові та організаційно-управлінські елементи (стор. 54). Ця модель відрізняється від існуючих методик, оскільки вона використовує цілісний підхід для досягнення високої ефективності інвестиційного розвитку, включаючи системну організацію публічного управління та виконання управлінських завдань у межах правових норм.

До раніше не захищених наукових положень дисертації Л. М. Пронь також можна віднести *удосконалення* моделі нормативно-правового механізму, що дозволяє модернізувати стратегічне планування та законодавче регулювання інвестиційного розвитку, що включає перегляд та уточнення стратегій, а також розробку детального техніко-економічного обґрунтування для підвищення точності планування (стор. 133); а також концептуальних підходів для аналізу особливостей і оцінки ефективності організаційно-правового механізму в різних регіонах України (вивчення стратегічних документів, оцінку роботи спеціалізованих підрозділів, взаємодію з громадськістю та аналіз інвестиційних показників) (стор. 94–103). Авторкою запропоновано модель організаційно-управлінського механізму, яка включає цілеспрямоване поєднання різних форм управління для ефективного моніторингу, планування, ресурсного забезпечення та контролю інвестиційного розвитку на регіональному рівні (стор. 154). Розроблено структуру організаційно-управлінського механізму, включаючи створення Ради омбудсмана та посади амбасадора на регіональному рівні, для забезпечення прозорості, ефективної взаємодії та інноваційного підходу до інвестиційного розвитку (стор. 150–152).

У дисертаційному дослідженні також *дістало подальшого розвитку*: науковий понятійно-категоріальний апарат, збагачуючи зміст категорій «інвестиційний розвиток регіону» та «механізми публічного управління» для кращого розуміння та аналізу процесів інвестиційного розвитку (стор. 161). Систематизовано законодавче забезпечення в рамках нормативно-правового механізму інвестиційного розвитку з чітким розподілом на основні та додаткові акти, спрямовані на вдосконалення публічного управління в цій сфері (стор. 68–76). Визначено пріоритети та етапи відновлення інвестиційного потенціалу після завершення військових дій, включаючи відновлення критичної інфраструктури, впровадження страхування іноземних інвестицій та розвиток індустриальних парків (стор. 70).

Повнота викладу результатів дисертації в опублікованих працях та відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій викладено авторський підхід щодо обґрунтування пропозицій з удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

Результати наукового дослідження, викладені в дисертації, отримані автором особисто. Основні наукові положення і висновки дисертаційної роботи опубліковані у 32 працях, з яких 29 автор виконав самостійно, серед яких 7 статей у наукових фахових виданнях України, 2 статті – у виданнях іноземних країн, які входять до складу організацій Європейського Союзу, 23 тези доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій. Опубліковані наукові праці достатньо повно відображають результати проведеного наукового дослідження, а їх кількість відповідає існуючим вимогам.

Дисертаційна робота Л. М. Пронь перевірена на унікальність тексту за допомогою програмного продукту Системи виявлення збігів/ідентичності/схожості Unichesk. Величина коефіцієнта подібності склала 6,56 %. Тобто, оригінальність тексту наукової роботи – 93,44 %. Результати перевірки свідчать, що дисертаційна робота виконана самостійно, порушень академічної доброчесності не виявлено.

Значення роботи для науки, практики та суспільства

Практична вартість результатів, отриманих у ході цього дослідження, полягає в можливості застосування розроблених автором теоретичних і практичних висновків та рекомендацій, представлених у дисертації, для поліпшення механізму управління розвитком інвестицій у регіоні на організаційно-правовому рівні. Це включає використання стратегій та програм соціально-економічного та культурного розвитку регіону, які включають ключові принципи формування інвестиційного потенціалу, його ефективне використання та напрями, а також визначають основні напрями управлінського впливу з боку державних органів.

Практичні рекомендації можуть бути корисними в діяльності підрозділів місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, закладів вищої освіти, громадських організацій, що підтверджено відповідними довідками про впровадження (стор. 200–208), зокрема: ГО «Відкрите суспільство України» (довідка № 08/09 від 09.08.2023 р.), ГО «Агенція відновлення та розвитку» (довідка № 01/02 від 16.08.2023 р.), Вигодської

селищної ради Івано-Франківської області (довідка № 411 від 22.08.2023 р.), Спаської сільської ради Калуського району Івано-Франківської області (довідка № 1203/02-16 від 23.08.2023 р.), Департаменту економічного розвитку, промисловості та інфраструктури Івано-Франківської обласної державної адміністрації (довідка № 06.1-12/803 від 25.08.2023 р.), Департаменту міжнародного співробітництва та євроінтеграції громад Івано-Франківської обласної державної адміністрації (довідка № 409/02.3/42/2-23 від 25.08.2023 р.).

Результати напрацювань також дістали свого впровадження в освітній процес Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (довідка № 03.04-29/12 від 29.08.2023 р.).

Зазначене у сукупності свідчить на користь значущості результатів дослідження щодо подальших напрямів формування механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону в Україні.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертаційної роботи

Визначаючи значні нові науково обґрунтовані результати та практичні рекомендації, вважаємо за необхідне звернути увагу дисертанта, а також членів спеціалізованої вченої ради на певні дискусійні положення, що містяться в роботі:

1. В роботі запропоновано організаційно-управлінський механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону (рис. 1.9, стор. 57) та його функціональні складові (рис. 1.10, стор. 58). Разом з тим, бажано було б приділити більшу увагу впливу зовнішніх економічних та політичних факторів.

2. На стор. 47–51 здобувач розглядає процеси формування та запровадження стратегічних й програмних орієнтирів у сферу інвестування, що спрямовані на забезпечення сталого інвестиційного зростання регіону. Проте дослідження зосереджується тільки на економічних індикаторах, таких як податкові стимули і фінансування. Було б доцільним приділити увагу також соціальним та екологічним чинникам, що забезпечують сталість розвитку територій і безперечно впливають на процеси управління інвестиційним розвитком. Це посилює авторську позицію.

3. В п. 3.1 дисертаційного дослідження виділені складові застосування практики держав Європейського Союзу для вдосконалення публічного управління інвестиційним розвитком в Україні. При цьому, визначаючи адаптацію європейського досвіду публічного управління інвестиційним розвитком регіонів для України, авторкою не враховано виклики, з якими стикається країна в сучасних умовах (воєнний стан, політична нестабільність,

економічні та соціальні розриви між різними регіонами країни). Хоча адаптація існуючих практик країн ЄС може бути корисною, важливо враховувати, що стратегії та методи, які ефективні в одних країнах, можуть не бути такими ж ефективними в інших, через різницю в політичних, економічних, соціальних та культурних умовах.

4. На рис. 3.8 (стор. 151) представлено авторську розробку – інституційні аспекти організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, в якій, на жаль, не враховано місцевий контекст та специфіку територій, які мають різні економічні, соціальні та культурні характеристики, тим самим унеможливаючи ефективність використання типових стратегій та інструментів в різних регіонах. Також бракує даних щодо важливості інтеграції стейкхолдерів, особливо місцевих громад, у процесі прийняття рішень.

5. В дисертаційному дослідженні здійснено ґрунтовний аналіз управлінських процесів у сфері інвестиційного розвитку, зокрема в контексті воєнного стану в Україні (п. 2.1). Разом з тим, бажано було б ще приділити увагу і визначенню ризиків та невизначеності, які мають вплив на інвестиційний клімат в умовах воєнного стану та економічної нестабільності.

Наведені зауваження суттєво не впливають на зміст дисертації, якість висновків та обґрунтованість положень наукової новизни, не знижують її наукової та практичної цінності.

Загальний висновок про відповідність роботи встановленим вимогам

Дисертаційна робота Пронь Лесі Михайлівни є цілісним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, результати якого мають наукову новизну, теоретичну та практичну цінність. Винесені на захист нові положення, висновки та рекомендації є достовірними, а декларована наукова новизна адекватно розкривається в роботі. Рівень проведеного дослідження та його практична спрямованість свідчать про наукову зрілість здобувача, яка продемонструвала належний рівень оволодіння методологією наукової діяльності. Опубліковані за темою дисертації наукові праці достатньо повно відображують основні положення, висновки та рекомендації, які стали результатом авторського дослідження.

Актуальність обраної теми дослідження, належний науково-теоретичний рівень, аргументованість і достовірність отриманих висновків та рекомендацій, ступінь наукової новизни, теоретична та практична значущість, стиль

викладення матеріалу та оформлення рукопису дають підстави зробити висновок, що дисертаційна робота на тему «Організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону» за своїм змістом, науковою новизною і прикладною цінністю відповідає вимогам до оформлення дисертацій згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її авторка, Пронь Леся Михайлівна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент,

професор кафедри
економіки та економічної безпеки
Університету митної справи та фінансів
доктор наук з державного управління,
професор

 О. Ю. БОБРОВСЬКА

Підпис О. Ю. Бобровської засвідчую:

Учений секретар Університету
митної справи та фінансів,
кандидат наук з державного управління,
доцент

Т. М. БРУС

« 12 » 01 2024 р.